ВІДОКРЕМЛЕНИЙ СТРУКТУРНИЙ ПІДРОЗДІЛ
ЗАКЛАДУ ВИЩОЇ ОСВІТИ «ВІДКРИТИЙ МІЖНАРОДНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ РОЗВИТКУ ЛЮДИНИ «УКРАЇНА»
Хмельницький фаховий коледж
Циклова комісія з фізичної культури і спорту

ЗАТВЕРДЖУЮ
Директор
Хмельницького фахового коледжу
Університету „Україна”
_____ Ольга ПОЛЬОВИК
„02” 09 2024 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ОК 2.7 Безпека життєдіяльності фахівця з основами охорони праці
(шифр і назва навчальної дисципліни)
освітня програма *Фізична культура і спорт*
(назва освітньої програми)
освітнього ступеня фаховий молодший бакалавр
(назва освітнього рівня)
галузь знань *01 Освіта/Педагогіка*
(шифр і назва галузі знань
Спеціальність *017 Фізична культура і спорт*
(шифр і назва спеціальності (тей)

інститут, філія, факультет, коледж Хмельницький фаховий коледж
(назва навчально-виховного підрозділу)

Обсяг, кредитів: 90/3
Форма підсумкового контролю: д. залік

Хмельницький 2024 рік

Робоча програма Безпека життєдіяльності фахівця з основами охорони праці
для здобувачів освіти за галуззю знань 01 «Освіта/Педагогіка»
спеціальність 017 «Фізична культура і спорт»

„29” серпня 2024 року – 35 с.

Розробники:
Курняк Лариса Миколаївна – викладач циклової комісії з фізичної культури і спорту, кандидат філософських наук, доцент

Викладачі:
Курняк Лариса Миколаївна – викладач циклової комісії з фізичної культури і спорту, кандидат філософських наук, доцент

Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні циклової комісії з фізичної культури і спорту

Протокол № 1 від „29” серпня 2024 року

Голова циклової комісії з фізичної культури і спорту _____ Сергій ЧАЙКОВСЬКИЙ

„29” серпня 2024 року

Робочу програму погоджено з керівником робочої групи з розробки та розвитку Фізична культура і спорт (2024 року)

Керівник робочої групи
з розробки та розвитку
ОПП «Фізична культура і спорт» _____ Людмила КРАВЧУК

ПРОЛОНГАЦІЯ РОБОЧОЇ НАВЧАЛЬНОЇ ПРОГРАМИ

Навчальний рік	20__/20__	20___/20___	20___/20___	20___/20___
Дата засідання				
№ протоколу				
Підпис голови циклової комісії				

Матеріали до курсу розміщені на сайті Інтернет-підтримки навчального процесу http://vo.uu.edu.ua/ за адресою:
https://vo.uu.edu.ua/course/view.php?id=28381
(вказати адресу)

Робочу програму перевірено

„29” серпня 2024 року

Завідувач відділу освітньої діяльності
Хмельницького фахового коледжу _____ Н. І. Луцкевич

ЗМІСТ

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ…….. 5
2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ……. 6
3. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ ЗА ДИСЦИПЛІНОЮ, ВІДПОВІДНІСТЬ ПРОГРАМНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ ТА РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ КОМПОНЕНТАМ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ……..... 6
4. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ……..... 9
4.1. Анотація дисципліни……..… 9
4.2. Структура навчальної дисципліни……... 12
4.2.1. Тематичний план……..…..… 12
4.2.2. Навчально-методична картка дисципліни……..... 14
4.3. Форми організації занять…….. 15
4.3.1. Теми практичних занять…….……..……. 15
4.3.2. Індивідуальні завдання ……..……..…… 15
4.3.3. Індивідуальна навчально-дослідна робота ……..……..……. 15
4.3.4. Теми самостійної роботи студентів ……..…..……..…….. 18
5. МЕТОДИ НАВЧАННЯ……. 19
5.1. Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності. 19
5.2. Методи стимулювання інтересу до навчання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності……. 20
5.3. Інклюзивні методи навчання……. 21
6. СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ…….. 21
6.1 Загальні критерії оцінювання навчальних досягнень студентів……. 22
6.2. Система оцінювання роботи студентів упродовж семестру…….. 23
6.3. Загальна оцінка з дисципліни: шкала оцінювання національна та ECTS.. 24
6.4. Розподіл балів, які отримують студенти……. 24
6.5. Орієнтовний перелік питань до заліку ……..……... 25
7. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ……. 28
7.1. Навчально-методичні аудіо- і відеоматеріали, у т.ч. для студентів з інвалідністю…… 28
7.2. Глосарій (термінологічний словник)…… 29
7.3. Рекомендована література……. 34
7.4. Інформаційні ресурси…… 35
8. МАТЕРІАЛЬНО-ТЕХНІЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ……. 35

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

<table>
<tr><td rowspan="2">Найменування показників</td><td rowspan="2">Галузь знань, спеціальність, спеціалізація, освітній ступінь</td><td colspan="2">Характеристика навчальної дисципліни</td></tr>
<tr><td>денна форма навчання</td><td>заочна форма навчання</td></tr>
<tr><td rowspan="2">Загальний обсяг кредитів – 3</td><td>Галузь знань
01 «Освіта / Педагогіка»</td><td colspan="2">Вид дисципліни
обов’язкова</td></tr>
<tr><td>Спеціальність
017 «Фізична культура і спорт»</td><td colspan="2">Цикл підготовки
загальний</td></tr>
<tr><td>Модулів – 1</td><td rowspan="2">Спеціалізація
немає</td><td colspan="2">Рік підготовки:</td></tr>
<tr><td>Змістових модулів – 2</td><td>1-й</td><td>1-й</td></tr>
<tr><td>Індивідуальне науково-дослідне завдання: реферат</td><td rowspan="3">Мова викладання, навчання та оцінювання:
українська</td><td colspan="2">Семестр</td></tr>
<tr><td>Загальний обсяг годин – 90</td><td>1-й</td><td>1-й</td></tr>
<tr><td rowspan="2">Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 самостійної роботи студента – 4</td><td colspan="2">Лекції</td></tr>
<tr><td rowspan="3">Освітній ступінь:
фаховий молодший бакалавр</td><td>16 год.</td><td>–</td></tr>
<tr><td>Частка аудиторних занять становить – 31,1%</td><td colspan="2">Практичні, семінарські</td></tr>
<tr><td>14 год.</td><td>–</td></tr>
<tr><td></td><td colspan="2">Лабораторні</td></tr>
<tr><td></td><td>–</td><td>–</td></tr>
<tr><td></td><td colspan="2">Самостійна робота</td></tr>
<tr><td></td><td>60</td><td>–</td></tr>
<tr><td></td><td colspan="2">Індивідуальні завдання:</td></tr>
<tr><td></td><td colspan="2">Вид семестрового контролю: д. залік</td></tr>
</table>

Програма дисципліни виконується в повному обсязі не залежно від форми навчання.

Аудиторне навантаження заочної форми становить:

1-2 курси навчання ОС «бакалавр» і «молодший бакалавр», ОПС «фаховий молодший бакалавр» та ОКР «молодший спеціаліст» – 20% від аудиторного навантаження денної форми навчання;

3-4 курси ОС «бакалавр», 1-2 курси ОС «магістр» – 25% від аудиторного навантаження денної форми навчання.

Здобувачі освіти заочної форми навчання мають виконати 100% програми дисципліни, тобто виконати всі практичні, лабораторні, контрольні роботи заплановані програмою дисципліни і прикріпити їх на платформу Інтернет-підтримки освітнього процесу Moodle, а теоретичний матеріал

опанувати за наявними матеріалами до лекцій (за винятком вступної ознайомчої лекції). Під час сесії для заочної форми навчання проводять вступні лекції, консультації та контрольні заходи (заліки та іспити).

Задля підтримки здобувачів освіти заочної форми навчання для здобуття ними усіх запланованих освітньою програмою компетентностей і програмних результатів навчання, університет надає додаткову можливість бажаючим здобувачам освіти заочної форми доєднатись за розкладом до аудиторних занять здобувачів освіти денної форми навчання.

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета: засвоєння питань правового забезпечення соціально-виробничої діяльності, організації охорони праці, організаційно-правового забезпечення належних культурно-побутових, санітарно-гігієнічних та безпечних умов праці, здорового способу життя та нормального психологічного клімату в трудовому колективі; оволодіння загальним підходом до питань охорони праці з тим, щоб уміти узагальнювати та структурувати знання з охорони праці як наявні, так і ті, що будуть набуті у ході вивчення інших навчальних дисциплін та практичним досвідом.

Завдання:

- чітко усвідомлювати соціально-етичну важливість проблеми безпеки праці;
- вирішувати типові завдання охорони праці відповідно до посадових обов'язків первинної посади майбутньої професії;
- мати активну позицію щодо практичної реалізації принципу пріоритетності охорони життя та здоров'я працівників.

3. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ ЗА ДИСЦИПЛІНОЮ, ВІДПОВІДНІСТЬ ПРОГРАМНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ ТА РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ КОМПОНЕНТАМ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

знати:

- загальні питання охорони праці;
- правові та організаційні принципи охорони праці в галузі;
- державне управління охороною праці, державний нагляд і громадський контроль за охороною праці;
- організацію охорони праці на підприємстві;

вміти:

- здійснювати профілактику травматизму та професійних захворювань
- дотримуватися основ виробничої безпеки;
- дотримуватися основ пожежної профілактики на виробничих об'єктах.

Рядок дисципліни в „Матриці відповідності загальних програмних компетентностей компонентам освітньої програми”

ОК 2.7	ЗК 6
	+

Рядок дисципліни в „Матриці відповідності спеціальних (фахових) програмних компетентностей компонентам освітньої програми”

ОК 2.7	СК2	СК3	СК5
	+	+	+

Рядок дисципліни в „Матриці забезпечення програмних результатів навчання (ПРН) відповідними компонентами освітньої програми”

ОК 2.7	ПРН8	ПРН17
	+	+

4. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

4.1. Анотація дисципліни

Змістовий модуль 1.
Правові та організаційні питання охорони праці. Основи фізіології гігієни праці та виробничої санітарії

Тема 1. Основні законодавчі та нормативно-правові акти з охорони праці в галузі.

Законодавчі та нормативно-правові акти з охорони праці в галузі. Покажчик нормативно-правових актів з питань охорони праці. Галузеві програми поліпшення стану безпеки, гігієни праці та виробничого середовища. Положення про організацію системи управління охороною праці в галузі.

Тема 2. Система управління охороною праці в організації.

Основні вимоги до побудови і функціонування системи управління охороною праці (СУОП). Забезпечення функціонування та побудова СУОП в організації. Положення про СУОП, структура та зміст його розділів. Елементи системи управління охороною праці, міжнародний стандарт OHSAS 18001:2007. Політика в галузі охорони праці. Планування. Впровадження і функціонування СУОП. Перевірки і коригувальні дії. Аналіз з боку керівництва. Примірний розподіл функціональних обов’язків з охорони праці керівників, посадових осіб і фахівців підприємства галузі. Пріоритет функцій забезпечення безпеки. Ефективність функціональної структури СУОП.

Тема 3. Травматизм та професійні захворювання в галузі. Розслідування нещасних випадків.

Загальні положення та визначення. Мета та завдання розслідування нещасних випадків. Обов’язки роботодавця щодо розслідування нещасних випадків. Обставини, за яких проводиться розслідування. Встановлення зв’язку нещасного випадку з виробництвом. Розслідування та облік нещасних випадків, хронічних професійних захворювань і отруєнь на виробництві. Розслідування нещасних випадків. Спеціальне розслідування нещасних випадків. Розслідування професійних захворювань. Організація розслідування, склад комісій з розслідування, основні документи.

Змістовий модуль 2
Державний нагляд і громадський контроль за станом охорони праці

Тема 4. Спеціальні розділи охорони праці в галузі професійної діяльності.

Аналіз умов праці у галузі за показниками шкідливості та небезпечності чинників виробничого середовища, важкості та напруженості трудового процесу. Загальні вимоги безпеки в галузі. Вимоги безпеки під час експлуатації основного технологічного обладнання, при підготовці сировини та при виробництві продукції. Вимоги безпеки до розміщення обладнання та утримання робочих місць. Забезпечення безпеки контрольно-вимірювальних приладів, автоматизованих систем управління, сигналізації та зв'язку. Вимоги до санітарного контролю за станом повітря робочої зони. Вимоги до засобів індивідуального захисту. Особливості заходів електробезпеки на підприємствах галузі.

Тема 5. Актуальні проблеми охорони праці в наукових дослідженнях.

Вимоги безпеки до лабораторних приміщень та обладнання для наукових досліджень. Організація наукових досліджень та основні наукові проблеми в галузі охорони праці. Наукова база охорони праці. Національний науково-дослідний інститут промислової безпеки та охорони праці, галузеві науково-дослідні інститути з питань охорони праці, відділи та лабораторії з питань охорони праці галузевих науково-дослідних інститутів. Кафедри охорони праці та інші підрозділи вищих навчальних закладів. Програми поліпшення стану безпеки, гігієни праці та виробничого середовища. Загальнодержавна (національна), галузеві, регіональні програми.

Тема 6. Основні заходи пожежної профілактики на галузевих об’єктах.

Класи виробничих та складських приміщень по вибуховій та пожежній небезпеці. Вогнестійкість будівельних конструкцій і матеріалів. Протипожежні перешкоди. Забезпечення безпечної евакуації персоналу. Пожежна безпека технологічного устаткування, електрообладнання, систем опалення, вентиляції. Державний пожежний нагляд. Пожежна профілактика при проектуванні і експлуатації промислових об’єктів, будинків, споруд, технологічного обладнання. Пожежна сигналізація і зв'язок. Засоби гасіння

пожеж. Протипожежне водопостачання. Первинні засоби пожежогасіння. Автоматичні засоби пожежогасіння на об'єктах галузі.

Тема 7. Соціальне страхування від нещасного випадку та професійного захворювання на виробництві

Органи державного нагляду за охороною праці. Основні принципи державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності. Держгірпромнагляд. Права і відповідальність посадових осіб Держгірпромнагляду. Перелік питань для здійснення планових заходів державного нагляду у сфері промислової безпеки та охорони праці. Проведення державного нагляду за охороною праці. Види та основні параметри проведення наглядових заходів.

Завдання страхування від нещасного випадку. Принципи та види страхування. Суб'єкти та об'єкти страхування. Види страхування. Страховий ризик страховий випадок. Фонд соціального страхування від нещасних випадків. Правління Фонду. Виконавча дирекція Фонду. Страхові експерти з охорони праці, їх функції і повноваження. Фінансування страхових виплат, соціальних послуг та профілактичних заходів. Джерела фінансування Фонду. Страхові тарифи. Страхові виплати. Обов'язки та права суб'єктів страхування від нещасних випадків. Обов'язки Фонду. Права та обов'язки застрахованої особи. Права та обов'язки роботодавця як страхувальника.

Дисципліни, вивчення яких обов'язково передує цій дисципліні: екологія, правознавство, охорона праці

Міжпредметні зв'язки: філософія, екологія.

4.2. Структура навчальної дисципліни

4.2.1. Тематичний план

Назви змістових модулів і тем	Розподіл годин між видами робіт														Форми та методи контролю знань
	денна форма							заочна форма							
	Усього	аудиторна					с.р.	Усього	аудиторна					с.р.	
		у тому числі							у тому числі						
		л	сем	пр	лаб	інд			л	сем	пр	лаб	інд		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
Модуль 1															
Змістовий модуль 1. Правові та організаційні питання охорони праці. Основи фізіології гігієни праці та виробничої санітарії															
Тема 1. Основні законодавчі та нормативно-правові акти з охорони праці в галузі	14	2	–	2	–	–	10	–	–	–	–	–	–	–	**АР:** опитування **СР:** письмове завдання для самостійного опрацювання **ІР:** огляд додаткової літератури, написання реферату
Тема 2. Система управління охороною праці в організації	14	2	–	2	–	–	10	–	–	–	–	–	–	–	**АР:** письмове тестування **СР:** письмове завдання для самост. опрацювання **ІР:** огляд законодавчих документів по темі
Тема 3. Травматизм та професійні захворювання в галузі. Розслідування нещасних випадків	12	4	–	2	–	–	6	–	–	–	–	–	–	–	**АР:** співбесіда **СР:** підготовка та проведення презентації **ІР:** огляд додаткової літератури, написання реферату
Модульний контроль	2	–	–	–	–	2	–	–	–	–	–	–	–	–	комп'ютерне тестування
Разом за змістовим модулем 1	**42**	**8**	**–**	**6**	**–**	**2**	**26**	–	–	–	–	–	–	–	
Змістовий модуль 2. Державний нагляд і громадський контроль за станом охорони праці															
Тема 4. Спеціальні розділи охорони праці в галузі професійної діяльності	10	2	–	2	–	–	6	–	–	–	–	–	–	–	**АР:** опитування **СР:** письмове завдання для самостійного опрацювання **ІР:** підготовка та проведення презентації
Тема 5. Актуальні проблеми охорони праці в наукових дослідженнях	10	2	–	2	–	–	6	–	–	–	–	–	–	–	**АР:** опитування **СР:** письмове завдання для самостійного опрацювання **ІР:** огляд додаткової літератури, написання реферату
Тема 6. Основні заходи пожежної профілактики на галузевих об'єктах	10	2	–	2	–	–	6	–	–	–	–	–	–	–	**АР:** письмове тестування **СР:** письмове завдання для самост. опрацювання **ІР:** огляд додаткової літератури, написання реферату
Тема 7. Соціальне страхування від нещасного випадку та	10	2	–	2	–	–	6	–	–	–	–	–	–	–	**АР:** письмове тестування **СР:** письмове завдання для самост. опрацювання **ІР:** підготовка та проведення

професійного захворювання на виробництві															презентації на тему „Гуманітарні аспекти інформаційної безпеки ”
Модульний контроль	2	–	–	–	–	2	–	–	–	–	–	–	–	–	комп’ютерне тестування
Разом за змістовим модулем 2	**42**	**8**	**–**	**8**	**–**	**2**	**24**	–	–	–	–	–	–	–	
Усього годин	**84**	**16**	**–**	**14**	**–**	**4**	**50**	–	–	–	–	–	–	–	
ІНДЗ	6	–	–	–	–	6	–	–	–	–	–	–	–	–	ІНДЗ: реферат
Усього годин	**90**	**16**	–	**14**	–	**10**	**50**	–	–	–	–	–	–	–	

4.2.2. Навчально-методична картка дисципліни „ Безпека життєдіяльності фахівця з основами охорони праці ”

Разом: **90 год**., лекції – 16 год., практичні заняття – 14 год., самостійна робота – 60 год.

Модулі	**Змістовий модуль 1**				**Змістовий модуль 2**			
Назва модуля	***Правові та організаційні питання охорони праці. Основи фізіології гігієни праці та виробничої санітарії***				***Державний нагляд і громадський контроль за станом охорони праці***			
Кількість балів за модуль	33 балів				44 бали			
Лекції	1	2	3	4	5	6	7	8
Теми лекцій	*Основні законодавчі та нормативно-правові акти з охорони праці в галузі*	*Система управління охороною праці в організації*	*Травматизм та професійні захворювання в галузі. Розслідування нещасних випадків*		*Спеціальні розділи охорони праці в галузі професійної діяльності*	*Актуальні проблеми охорони праці в наукових дослідженнях*	*Основні заходи пожежної профілактики на галузевих об’єктах*	*Соціальне страхування від нещасного випадку та професійного*
Теми практичних занять	*Основні законодавчі та нормативно-правові акти з охорони праці в галузі*	*Система управління охороною праці в організації*	*Травматизм та професійні захворювання в галузі. Розслідування нещасних випадків*		*Спеціальні розділи охорони праці в галузі професійної діяльності*	*Актуальні проблеми охорони праці в наукових дослідженнях*	*Основні заходи пожежної профілактики на галузевих об’єктах*	*Соціальне страхування від нещасного випадку та професійного*
	6 балів	6 балів	6 балів		6 балів	6 балів	6 балів	6 балів
Самостійна робота	5 балів	5 балів	5 балів		5 балів	5 балів	5 балів	5 балів
ІНДЗ	13 балів							
Види поточного контролю	Модульні контрольні роботи (10 балів)							
Підсумковий контроль	Д. Залік							

4.3. Форми організації занять

4.3.1. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Основні законодавчі та нормативно-правові акти з охорони праці в галузі	2
2	Система управління охороною праці в організації	2
3	Травматизм та професійні захворювання в галузі. Розслідування нещасних випадків	2
4	Спеціальні розділи охорони праці в галузі професійної діяльності	2
5	Актуальні проблеми охорони праці в наукових дослідженнях	2
6	Основні заходи пожежної профілактики на галузевих об’єктах	2
7	Соціальне страхування від нещасного випадку та професійного захворювання на виробництві	2
Разом		14

4.3.2. Індивідуальні завдання

1. Огляд додаткової літератури, написання реферату на тему „Міжнародні норми охорони праці в галузі”.
2. Огляд законодавчих документів щодо забруднення біосфери.
3. Огляд додаткової літератури, написання реферату на тему „Трави на виробництві”.
4. Підготовка та проведення презентації на тему „Основи фізіології гігієни праці та виробничої санітарії”.
5. Огляд додаткової літератури, написання реферату на тему „Охорона праці в начальних закладах”.
6. Огляд додаткової літератури, написання реферату на тему „Заходи пожежної профілактики”.
7. Підготовка та проведення презентації на тему „Соціальне страхування від нещасного випадку”.

4.3.3. Індивідуальна навчально-дослідна робота *(навчальний проект)*

Індивідуальна навчально-дослідна робота (ІНДР) є видом позааудиторної індивідуальної діяльності студента, результати якої використовуються у процесі вивчення програмового матеріалу навчальної

дисципліни. Завершується виконання студентами ІНДР прилюдним захистом навчального проекту.

Індивідуальне навчально-дослідне завдання (ІНДЗ) з курсу – це вид науково-дослідної роботи студента, яка містить результати дослідницького пошуку, відображає певний рівень його навчальної компетентності.

Мета ІНДЗ: самостійне вивчення частини програмового матеріалу, систематизація, узагальнення, закріплення та практичне застосування знань із навчального курсу, удосконалення навичок самостійної навчально-пізнавальної діяльності.

Зміст ІНДЗ: завершена теоретична або практична робота у межах навчальної програми курсу, яка виконується на основі знань, умінь та навичок, отриманих під час лекційних, семінарських, практичних та лабораторних занять і охоплює декілька тем або весь зміст навчального курсу.

Види ІНДЗ, вимоги до них та оцінювання:

- складання ситуаційних завдань із різних тем курсу (**3 бали**);
- огляд літератури з конкретної тематики (**3 бали**);
- анотація прочитаної додаткової літератури з курсу, бібліографічний опис, тематичні розвідки (**3 бали**);
- Підготовка наукової статті з будь-якої теми курсу (**13 балів**);
- Участь у науковій студентській конференції (**3 бали**);
- дослідження різноманітних питань з тематики дисципліни у вигляді есе.

(**3 бали**).

- дослідження з тематики дисципліни у вигляді реферату (охоплює весь зміст навчального курсу) – **13 балів**.

Орієнтовна структура ІНДЗ – дослідження у вигляді реферату: вступ, основна частина, висновки, додатки (якщо вони є), список використаних джерел.

Тематика ІНДЗ

1. Основні законодавчі акти України з охорони праці.
2. Державний і громадський контроль за охороною праці.
3. Управління охороною праці.
4. Служба охорони праці.
5. Навчання й інструктажі з охорони праці.
6. Державне соціальне страхування від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання.
7. Методика аналізу умов праці.
8. Атестація робочих місць.
9. Паспортизація робочих місць.
10. Пільги та компенсації за несприятливі умови праці.
11. Причини нещасних випадків і професійних захворювань, їх класифікація.
12. Особливості охорони праці на фармацевтичних підприємствах.
13. Виробнича документація з охорони праці.

14. Засоби індивідуального захисту працівників.
15. Умови виникнення горючого середовища.
16. Характеристика пожежовибухонебезпечності об’єкта.
17. Категорії приміщень за вибухопожежною небезпекою.
18. Засоби та методи гасіння пожеж.
19. Стаціонарні устаткування та пристрої пожежогасіння.
20. Плани ліквідації аварійних ситуацій і аварій.
21. Гігієнічні вимоги до виробничого середовища приміщень, у яких встановлено ПК.

Критерії оцінювання ІНДЗ
(дослідження у вигляді реферату)

№ з/п	Критерії оцінювання роботи	Максимальна кількість балів за кожним критерієм
1.	Обґрунтування актуальності, формулювання мети, завдань та визначення методів дослідження	2 бали
2.	Складання плану реферату	1 бал
3.	Критичний аналіз суті та змісту першоджерел. Виклад фактів, ідей, результатів досліджень у логічній послідовності. Аналіз сучасного стану дослідження проблеми, розгляд тенденцій подальшого розвитку даного питання	3 балів
4.	Дотримання правил реферування наукових публікацій	2 бали
5.	Доказовість висновків, обґрунтованість власної позиції, пропозиції щодо розв’язання проблеми, визначення перспектив дослідження	3 бали
6.	Дотримання вимог щодо технічного оформлення структурних елементів роботи (титульний аркуш, план, вступ, основна частина, висновки, додатки (якщо вони є), список використаних джерел, посилання	2 бали
	Разом	**13 балів**

Оцінка за ІНДЗ у вигляді реферату: шкала оцінювання національна та ECTS

Оцінка за 13-бальною системою		Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
10 – 13	відмінно	5	A	відмінно
7 – 9	добре	4	BC	добре
5 – 6	задовільно	3	DE	задовільно
0 – 4	незадовільно	2	FX	незадовільно з можливістю повторного виконання

4.3.4. Теми самостійної роботи студентів

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Основні законодавчі та нормативно-правові акти з охорони праці в галузі	10
2	Система управління охороною праці в організації	10
3	Травматизм та професійні захворювання в галузі. Розслідування нещасних випадків	6
Модульний контроль		2
4	Спеціальні розділи охорони праці в галузі професійної діяльності	6
5	Актуальні проблеми охорони праці в наукових дослідженнях	6
6	Основні заходи пожежної профілактики на галузевих об’єктах	6
7	Соціальне страхування від нещасного випадку та професійного захворювання на виробництві	6
Модульний контроль		2
ІНДЗ		6
Разом		**60**

КАРТА САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТА

Змістовий модуль та теми курсу	Академічний контроль	Бали	Термін виконання (тижні)
Змістовий модуль 1. Правові та організаційні питання охорони праці. Основи фізіології гігієни праці та виробничої санітарії			
Тема 1. Основні законодавчі та нормативно-правові акти з охорони праці в галузі *(10 год.)*	завдання до самостійної роботи, індивідуальне завдання	5	I-II
Тема 2. Система управління охороною праці в організації *(10 год.)*	завдання до самостійної роботи, індивідуальне завдання	5	III-IV
Тема 3. Травматизм та професійні захворювання в галузі. Розслідування нещасних випадків *(6 год.)*	завдання до самостійної роботи, індивідуальне завдання	5	V
Підсумкова модульна контрольна робота *(2 год.)*	Тестування	5	VI
Всього: 28 год.	*Всього: 20 балів*		
Змістовий модуль 2. Державний нагляд і громадський контроль за станом охорони праці			

Тема 4. Спеціальні розділи охорони праці в галузі професійної діяльності *(6 год.)*	завдання до самостійної роботи, індивідуальне завдання	5	VII-IX
Тема 5. Актуальні проблеми охорони праці в наукових дослідженнях *(6 год.)*	завдання до самостійної роботи, індивідуальне завдання	5	X-XI
Тема 6. Основні заходи пожежної профілактики на галузевих об'єктах *(6 год.)*	завдання до самостійної роботи, індивідуальне завдання	5	XII
Тема 7. Соціальне страхування від нещасного випадку та професійного захворювання на виробництві *(6 год.)*	завдання до самостійної роботи, індивідуальне завдання	5	XIII
Підсумкова модульна контрольна робота *(2 год.)*	Тестування	5	XIV
Всього: 26 год.	*Всього: 25 балів*		
Індивідуальна навчально-дослідна робота: *6 год.*	Реферат	13	XV
Разом: 60 год.	***Разом: 58 балів***		

5. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

5.1. Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності

1. За джерелом інформації:

– *словесні:* лекція (традиційна, проблемна тощо) із застосуванням комп'ютерних інформаційних технологій (презентація PowerPoint), практичні заняття, пояснення, розповідь, бесіда;

– *наочні:* спостереження, ілюстрація, демонстрація;

– *практичні:* вправи.

2. За логікою передачі і сприйняття навчальної інформації: індуктивні, дедуктивні, аналітичні, синтетичні.

3. За ступенем самостійності мислення: репродуктивні, пошукові, дослідницькі.

4. За ступенем керування навчальною діяльністю: під керівництвом викладача; самостійна робота студентів із книгою; виконання індивідуальних навчальних проектів.

Методи викладання навчального матеріалу визначаються викладачем в залежності від виду занять, змісту теми, цілей і завдань, можливостей студентів та часом, відведеним для вивчення теми.

В ході лекцій використовуються наступні методи:

- пояснювально-ілюстративна лекція включає усний виклад навчального матеріалу з ілюстрацією таблиць, слайдів, роздаткового матеріалу, з використанням ТЗН.

- лекція з елементами бесіди, яка включає усний виклад навчального матеріалу, великого за обсягом, складного за логічною побудовою у якому

застосовується питально-відповідальний метод навчання з використанням ілюстративного матеріалу.

- проблемна лекція спрямована на розвиток логічного мислення студентів, коли при читанні лекції перед студентами формулюється проблема для самостійного осмислення того, що далі розкривається викладачем; у ході лекції студентам може видаватися надрукований роздавальний матеріал або здійснюватися показ таблиць, слайдів, які допомагають студентам у вирішенні поставленої проблеми.

В ході практичних занять застосовуються наступні методи:

- практичне заняття організовується у формі доповідей і обговорень. Увага студентів зосереджена висвітленні матеріалу з наданням інформації про нові наукові розробки.

- репродуктивний метод застосовується при проведенні підсумкового практичного заняття з змістового модуля з використанням тестового контролю у ІКЦ.

5.2. Методи стимулювання інтересу до навчання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності:

Методи стимулювання інтересу до навчання: навчальні дискусії; створення ситуації пізнавальної новизни; створення ситуацій зацікавленості (метод цікавих аналогій тощо).

Під час викладання навчальної дисципліни **„Безпека життєдіяльності фахівця з основами охорони праці”** застосовуються наступні методи стимулювання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності студентів:

1. Метод створення ситуації новизни навчального матеріалу – надання нових фактів та самостійний їх пошук створює відчуття збагачення знаннями спонукає студентів до самовдосконалення.

2 Метод опори на життєвий досвід студентів – використання викладачем у навчальному процесі життєвого досвіду студентів – фактів, явищ, які вони спостерігали в житті, або в яких самі брали участь.

3.Метод емоційно-морального стимулювання – включення у зміст навчання моральних ситуацій прикладів з життя.

4.Метод зацікавлення – реалізується за допомогою цікавих прикладів, парадоксальних фактів (цікаві аналогії, проблемні запитання, досліди).

5.Метод емоційного сплеску та заохочення – підтримка, підбадьорювання, заохочення; педагог має демонструвати своє прагнення допомогти студенту, бути впевненим у його силах та здібностях.

6.Метод пізнавальних ігор:

-*ділова гра* – діалог на професійному рівні, в якому відбуваються зіткнення різних думок, пропозицій, і взаємна критика гіпотез. Їх обґрунтування, що призводить до появи нових знань і уявлень;

-*рольова гра* – імпровізоване розігрування заданої ситуації;

- *інтерактивна гра* – метод навчання, заснований на досвіді, отриманому в результаті спеціально організованої соціальної взаємодії учасників з метою зміни індивідуальної моделі поведінки;

- *симуляція* – метод навчання, який моделює обмежені в часі, конкретні життєві ситуації, результат яких залежить від поведінки учасників процесу взаємодії.

5.3. Інклюзивні методи навчання

1. Методи формування свідомості: бесіда, диспут, лекція, приклад, пояснення, переконання.

2. Метод організації діяльності та формування суспільної поведінки особистості: вправи, привчання, виховні ситуації, приклад.

3. Методи мотивації та стимулювання: вимога, громадська думка. Неприпустимо застосовувати в інклюзивному вихованні методи емоційного стимулювання – змагання, заохочення, переконання.

4. Метод самовиховання: самопізнання, самооцінювання, саморегуляція.

5. Методи соціально-психологічної допомоги: психологічне консультування, аутотренінг, стимуляційні ігри.

6. Спеціальні методи: патронат, супровід, тренінг, медіація.

7. Спеціальні методи педагогічної корекції, які варто використовувати для цілеспрямованого виправлення поведінки або інших порушень, викликаних спільною причиною. До спеціальних методів корекційної роботи належать: суб'єктивно-прагматичний метод, метод заміщення, метод „вибуху", метод природних наслідків і трудовий метод.

6. СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Навчальна дисципліна **„Безпека життєдіяльності фахівця з основами охорони праці"** оцінюється за модульно-рейтинговою системою. Вона складається з 2 змістових модулів.

Результати навчальної діяльності студентів оцінюються за 100 бальною шкалою.

За результатами поточного, модульного та семестрового контролів виставляється підсумкова оцінка за 100-бальною шкалою, національною шкалою та шкалою ECTS.

Модульний контроль: кількість балів, які необхідні для отримання відповідної оцінки за кожен змістовий модуль упродовж семестру.

Семестровий (підсумковий) контроль: виставлення семестрової оцінки студентам, які опрацювали теоретичні теми, практично засвоїли їх і мають позитивні результати, набрали необхідну кількість балів.

Загальні критерії оцінювання успішності студентів, які отримали за 4-бальною шкалою оцінки „відмінно”, „добре”, „задовільно”, „незадовільно”, подано в таблиці нижче.

Кожний модуль включає бали за поточну роботу студента на практичних заняттях, виконання самостійної роботи, індивідуальну роботу, модульну контрольну роботу.

Виконання модульних контрольних робіт здійснюється в режимі комп’ютерної діагностики або з використанням роздрукованих завдань.

Реферативні дослідження та есе, які виконує студент за визначеною тематикою, обговорюються та захищаються на семінарських заняттях.

Модульний контроль знань студентів здійснюється після завершення вивчення навчального матеріалу модуля.

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання можуть бути:

- стандартизовані тести;
- наскрізні проекти;
- командні проекти;
- аналітичні звіти, реферати, есе;
- презентації результатів виконаних завдань та досліджень;
- студентські презентації та виступи на наукових заходах;
- інші види індивідуальних та групових завдань.

6.1. Загальні критерії оцінювання навчальних досягнень студентів

Оцінка	Критерії оцінювання
„відмінно”	Ставиться за повні та міцні знання матеріалу в заданому обсязі, вміння вільно виконувати практичні завдання, передбачені навчальною програмою; за знання основної та додаткової літератури; за вияв креативності в розумінні і творчому використанні набутих знань та умінь.
„добре”	Ставиться за вияв студентом повних, систематичних знань із дисципліни, успішне виконання практичних завдань, засвоєння основної та додаткової літератури, здатність до самостійного поповнення та оновлення знань. Але у відповіді студента наявні незначні помилки.
„задовільно”	Ставиться за вияв знання основного навчального матеріалу в обсязі, достатньому для подальшого навчання і майбутньої фахової діяльності, поверхову обізнаність із основною і додатковою літературою, передбаченою навчальною програмою. Можливі суттєві помилки у виконанні практичних завдань, але студент спроможний усунути їх із допомогою викладача.
„незадовільно”	Виставляється студентові, відповідь якого під час відтворення основного програмового матеріалу поверхова, фрагментарна, що зумовлюється початковими уявленнями про предмет вивчення. Таким чином, оцінка «незадовільно» ставиться студентові, який неспроможний до навчання чи виконання фахової діяльності

	після закінчення закладу вищої освіти без повторного навчання за програмою відповідної дисципліни.

6.2. Система оцінювання роботи студентів упродовж семестру

Вид діяльності студента	Максимальна кількість балів за одиницю	Змістовий модуль 1		Змістовий модуль 2	
		кількість одиниць	максимальна кількість балів	кількість одиниць	максимальна кількість балів
І. Обов'язкові					
1.1. Робота на семінарському і практичному занятті	6	3	**18**	4	**24**
1.2. Виконання завдань для самостійної роботи	5	3	**15**	4	**20**
13. Виконання модульної роботи	5	1	**5**	1	**5**
Разом			**38**		**49**
Максимальна кількість балів за обов'язкові види роботи: 87					
ІІ. Вибіркові					
Виконання завдань для самостійного опрацювання (за вибором студента не більше 13 балів)					
2.1. Складання ситуаційних завдань із різних тем курсу					**3**
2.2. Огляд літератури з конкретної тематики					**3**
2.3. Анотація прочитаної додаткової літератури з курсу, бібліографічний опис, тематичні розвідки					**3**
2.4. Підготовка наукової статті з будь-якої теми курсу					**13**
2.5. Участь у науковій студентській конференції					**3**
2.6. Дослідження різноманітних питань з тематики дисципліни у вигляді есе					**3**
2.7. Виконання індивідуальних завдань (ІНДЗ)					**13**
Разом					**13**
Максимальна кількість балів за вибіркові види роботи: 13					
Всього балів за теоретичний і практичний курс: 100					

Кількість балів за роботу з теоретичним матеріалом, на практичних заняттях, під час виконання самостійної та індивідуальної навчально-дослідної роботи залежить від дотримання таких вимог:

- своєчасність виконання навчальних завдань;
- повний обсяг їх виконання;

- якість виконання навчальних завдань;
- самостійність виконання;
- творчий підхід у виконанні завдань;
- ініціативність у навчальній діяльності.

6.3. Загальна оцінка з дисципліни: шкала оцінювання національна та ECTS

Оцінка за 100-бальною системою		**Оцінка за національною шкалою**	**Оцінка за шкалою ECTS**	
		залік		
90 – 100	*відмінно*	*зараховано*	**A**	*відмінно*
82 – 89	*добре*		**B**	*добре (дуже добре)*
75 – 81	*добре*		**C**	*добре*
64 – 74	*задовільно*		**D**	*задовільно*
60 – 63	*задовільно*		**E**	*задовільно (достатньо)*
35 – 59	*незадовільно*	*не зараховано*	**FX**	*незадовільно з можливістю повторного складання*
1 – 34	*незадовільно*		**F**	*незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни*

6.4. Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне тестування та самостійна робота										Залік	Сума
Змістовий модуль 1				Змістовий модуль 2							
Т1	Т2	Т3	МК 1	Т4	Т5	Т6	Т7	МК 2	ІНДЗ		не більше 100
11	11	11	5	11	11	11	11	5	13		

Т1, Т2, ..., Т7 – теми змістових модулів.
МК – модульний контроль

6.5. Орієнтовний перелік питань до заліку

1. Що таке Соціальне партнерство, основні його завдання.
2. Вкажіть види документів які є основними міжнародними нормами в галузі охорони праці. Сформулюйте ціль вдосконалення правової бази з ОП в Україні.
3. Глобальний договір ООН та основні його принципи (права людини).

4. Наведіть основні принципи корпоративної соціальної відповідальності, якими повинні керуватися компанії.

5. Вкажіть мету стандарту SA 8000 «Соціальна відповідальність», де він може застосовуватись, та які аспекти в ньому розглядаються?

6. Вкажіть основні переваги від впровадження стандарту SA 8000 «Соціальна відповідальність» на підприємстві?

7. Яка основна мета стандарту ISO 26000 та його напрямки діяльності?

8. Основні принципи впровадження стандарту ISO 26000.

9. Яким чином в законодавстві Євросоюзу розглядаються питання з охорони праці?

10. Які основні завдання міжнародної організації праці (МОП)?

11. Вкажіть відомі міжнародні організації в сфері охорони праці. Їх внесок в охорону праці.

12. Вкажіть основні категорії робочого часу

13. Вкажіть випадки у яких власник має право залучати працівників до понаднормових робіт.

14. Розкрийте поняття терміну «Відпочинок», та вкажіть основні його види.

15. Вкажіть основні види відпусток згідно Закону України "Про відпустки".

16. Розкрийте поняття терміну Система управління охороною праці (СУОП) та вкажіть основні вимого функціонування СУОП в організації ?

17. Сформулюйте основні функції та завдання СУОП.

18. Вкажіть мету стандарту OHSAS 18001, а також сферу його застосування.

19. Які існують види планування роботи з охорони праці в СУОП?

20. Яким чином реалізовується політика підприємства щодо охорони праці.

21. Вкажіть основні завдання при плануванні СУОП.

22. Приведіть алгоритм впровадження СУОП.

23. Які існують форми контролю за охороною праці на підприємстві?

24. Вкажіть види планування та контролю стану охорони праці на підприємстві.

25. Якими ознаками характеризується стан охорони праці в СУОП.

26. Які основні обов’язки керівників структурного підрозділу (начальників відділів, тервідділів) з охорони праці в СУОП.

27. Які основні обов’язки працівник та службовців підприємства з охорони праці в СУОП.

28. Хто уповноважений здійснювати Державний нагляд за додержанням законів та інших нормативно-правових актів про охорону праці?

29. За якими принципами здійснюється Державний нагляд (контроль) у сфері господарської діяльності?

30. Вкажіть права та відповідальність посадових осіб Держгірпромнагляду.

31. Які мають зобов’язання органи державного нагляду (контролю) та їх посадові особи під час здійснення заходів державного нагляду (контролю)?

32. Дайте перелік питань для здійснення планових заходів державного нагляду у сфері промислової безпеки та охорони праці.

33. Які умови та порядок здійснення планових заходів державного нагляду (контролю)?

34. Які умови та порядок здійснення позапланових заходів державного нагляду (контролю)?

35. Вкажіть основні завдання та принципи страхування від нещасного випадку.

36. Суб’єкти та об’єкти страхування. Страховий ризик і страховий випадок.

37. Фонд соціального страхування від нещасних випадків. Виконавча дирекція Фонду.

38. Як здійснюється правління Фонду соціального страхування від нещасних випадків.

39. Які функції та повноваження покладаються на страхових експертів з охорони праці?

40. За рахунок чого здійснюється фінансування Фонду соціального страхування від нещасних випадків?

41. Що повинна забезпечувати сума страхових внесків страхувальників до Фонду соціального страхування від нещасних випадків?

42. Що зобов'язаний зробити Фонд соціального страхування від нещасних випадків у разі настання страхового випадку?

43. Які права має застрахована особа?

44. Які повноваження роботодавця як страхувальника?

45. Сформулюйте цілі і завдання розслідування нещасних випадків (НВ). Розкрийте поняття: травматизм, професійне захворювання (ПЗ).

46. Вкажіть обставини за яких НВ визнається таким, що пов'язаний з виробництвом.

47. Порядок розслідування та облік НВ на виробництві.

48. Порядок розслідування хронічних ПЗ і отруєнь на виробництві.

49. Як проводиться спеціальне розслідування НВ на виробництві?

50. Які НВ підлягають спеціальному розслідуванню? Терміни розслідування?

51. Як організовується розслідування НВ, склад комісії з розслідування, основні документи?

52. Розслідування та облік аварій.

53. Методи аналізу виробничого травматизму. Коротка характеристика цих методів.

54. У чому полягає статистичний метод аналізу травматизму? Якими показниками оцінюється виробничий травматизм?

55. Розкрийте терміни «Напруженість праці», «важкість праці» «виробниче середовище».

56. За якими принципами поділяються гігієнічна класифікація умов праці?

57. Вкажіть основні джерела шкідливого впливу на здоров'я та безпеку службовців, що працюють в офісі.

58. Вкажіть міжнародний нормативний документ що стосується надомної праці та джерела шкідливого впливу на здоров'я та безпеку в домашніх умовах.

59. Вкажіть основні шкідливі речовини на робочих місцях офісів.

60. Сформулюйте цілі атестації робочих місць. Яким чином керівник робіт організовує атестацію робочих місць?

61. Охарактеризуйте основні психофізіологічні засоби підвищення безпечної поведінки працівників у трудовому процесі?

62. Яким чином впливає на працездатність людини емоційний стан?

63. Укажіть психофізіологічні особливості організації робочого місця?

64. Яким чином можуть впливати індивідуальні якості працівника на безпеку праці?

65. Яким чином необхідно організовувати безпечну поведінку працівників в процесі праці?

66. Які існують мотивації людини до праці і до її безпеки?

67. Яку роль у створенні безпечних умов праці відіграє трудовий колектив і його керівник.

68. Які завдання передбачає правильна організація робочого місця?

69. Яким чином необхідно вибирати оптимальний режим праці та відпочинку?

70. Як здійснюється ергономічна оцінка робочих місць?

71. Яку роль виконує кольорове оформлення оснащення приміщень в організації виробничого процесу?

72. Перелічіть міжнародні норми з охорони праці при роботі з персональними комп’ютерами.

73. Перелічіть національні нормативні акти з охорони праці при роботі з персональними комп’ютерами.

74. Ергономічні вимоги до організації робочих місць користувачів комп’ютерів.

75. Як комп'ютер впливає на здоров’я користувача?

76. Вкажіть у відповідності з нормами режим роботи і відпочинку користувачів ЄОМ.

77. Наведіть класифікацію виробничих та складських приміщень по вибуховій та пожежній небезпеці.

78. Як визначається вогнестійкість будівельних конструкцій і матеріалів? Назвіть способи її підвищення.

79. Які існують протипожежні перешкоди? Забезпечення безпечної евакуації персоналу.

80. Назвіть основні вимоги пожежної безпеки до технологічного устаткування, електрообладнанню, систем опалення та вентиляції.

81. Назвіть основні функції і завдання державного пожежного нагляду.

82. У чому полягає пожежна профілактика при проектуванні і експлуатації
промислових об’єктів, будинків, споруд, технологічного обладнання.

83. Які Вам відомі автоматичні системи пожежної сигналізації.

84. Назвіть засоби гасіння пожеж. Протипожежне водопостачання.

85. Первинні засоби пожежогасіння.

86. Автоматичні засоби пожежогасіння на об'єктах галузі.

87. Розкрийте поняття терміну пожежонебезпечна зона, та приведіть на які класи вони поділяються.

88. Розкрийте поняття терміну горіння та наведіть основні форми горіння.

89. Вкажіть основні види пожежовибухонебезпечних матеріалів та речовин.

90. Наведіть основні способи гасіння пожеж.

7. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

1. Опорний конспект лекцій
2. Методичні розробки до практичних занять.
3. Методичні розробки до виконання самостійної роботи студентів.
4. Орієнтовна тематика реферативних досліджень.
5. Ілюстративні матеріали.
6. Глосарій по дисципліні.
7. Питання до модульного контролю.
8. Питання до заліку.

7.1. Навчально-методичні аудіо- і відеоматеріали, у т.ч. для студентів з інвалідністю

1. Щомісячний журнал «Охорона праці і пожежна безпека» : відео. URL : http://oppb.com.ua/about (дата звернення 15.08.2024)
2. Безпека з посмішкою. Європейський мультфільм з охорони праці: відео URL : https://www.kh.dsp.gov.ua/%D0%BD%D0%BE%D0%B2%D0%B8%D0%BD%D0%B8/%D0%B1%D0%B5%D0%B7%D0%BF%D0%B5%D0%BA%D0%B0-%D0%B7-%D0%BF%D0%BE%D1%81%D0%BC%D1%96%D1%88%D0%BA%D0%BE%D1%8E/ (дата звернення 15.08.2024)
3. Атаманчук П., Мендерецький В., Панчук О., Білик Р. та ін. Охорона праці в галузі. Навчальнй посібник. URL : https://chmnu.edu.ua/wp-content/uploads/2016/07/Atamanchuk-P.-S.-ta-inshi-Ohorona-pratsi-v-galuzi.pdf (дата звернення 15.08.2024)

Для інклюзивного навчання:

- методики диференційованого підходу до процесу навчання й оцінювання знань, умінь і здібностей студентів з інвалідністю;

- дистанційні програми навчання для студентів із проблемами слуху і порушеннями опорно-рухового апарату.

- спеціалізовані комп'ютерні програми для навчання осіб з інвалідністю;

- забезпечення осіб із проблемами зору спеціальною літературою: книгами, підручниками, навчальними посібниками, журналами, надрукованими шрифтом Брайля та укрупненим шрифтом, і звуковими комп'ютерними програмами;

- наявність аудіовізуальних засобів навчання, спеціальної навчально-методичної літератури в електронному, друкованому, аудіовізуальному форматах для осіб з інвалідністю;

- дидактичні матеріали та засоби навчання осіб з інвалідністю для дистанційної та відкритої форм навчання.

7.2. Глосарій
(термінологічний словник)

Абсолютна вологість повітря - маса водяної пари в одиниці об'єму вологого повітря, тобто частина водяної пари у повітрі, кг/м3.

Автоматизація виробництва - вища форма розвитку виробничих процесів, за якої функції управління і контролю, що виконувала людина, передаються приладам і автоматичним засобам.

Аерація - загальнообмінна організована керована природна вентиляція приміщень, що здійснюється за рахунок різниці гравітаційного тиску зовнішнього та внутрішнього повітря і дії вітру.

Альфа-випромінювання- потік альфа-частинок з початковою швидкістю 20000 км/с.

Атмосферна електрика- особливий вид електричних зарядів, що нагромаджуються і розподіляються на хмарах внаслідок аеродинамічних і термічних процесів в атмосфері.

Безпека виробничого обладнання - властивість виробничого обладнання зберігати відповідність вимогам безпеки праці в умовах, встановлених нормативно-технічною документацією.

Безпека виробничого процесу- властивість виробничого процесу зберігати відповідність вимогам безпеки праці в умовах, встановлених нормативно-технічною документацією.

Безпека праці - стан умов праці, за якого відсутня дія на працюючих небезпечних і шкідливих виробничих факторів.

Бета-випромінювання - потік бета-частинок (електронів або позит-ронів), який випромінює енергію, а його швидкість наближається до швидкості світла - 310 м/с.

Блокуючі пристрої - технічні засоби, передбачені конструкцією технічного устаткування, які гарантують безпеку обслуговуючому персоналу вимкненням з роботи певного приладу - джерела небезпечного фактора.

Бризантність - здатність вибухової речовини дробити середовище, що оточує заряд.

Важкість праці - характеристика трудової діяльності людини, яка визначає ступінь залучення до робіт м'язів і відображає фізіологічні затрати внаслідок переважаючого фізичного перевантаження.

Вентиляція- організований та регульований обмін повітря, який забезпечує видалення з приміщення забрудненого повітря і приплив на його місце чистого з метою створення сприятливого для здоров'я людей повітряного середовища.

Вибух - процес надзвичайно швидкого горіння, що супроводжується миттєвим наростанням температури і тиску і має велику руйнівну силу.

Вибухобезпека - це стан об'єкта, за яким виключається можливість виникнення вибуху, а у випадку його прояву мінімалізується вплив на людей його небезпечних факторів, забезпечується захист матеріальних цінностей.

Вибухові речовини - речовини, здатні до вибухання під впливом ударів, струсів, дією відкритого вогню.

Вимоги безпеки праці - вимоги, встановлені законодавчими актами, нормативно-технічною документацією, правилами та інструкціями, виконання яких забезпечує безпеку працюючих.

Виробнича небезпека - стан умов праці, коли людини з певним ступенем ймовірності підлягає дії небезпечних або шкідливих факторів.

Виробнича санітарія - система організаційних заходів і засобів, спрямованих на усунення потенційно небезпечних виробничих факторів і запобігання професійним захворюванням та отруєнням.

Виробнича травма - порушення анатомічної цілісності організму людини або його функцій внаслідок дії виробничих факторів.

Виробниче приміщення - замкнутий простір у спеціально призначених будівлях і спорудах, в якому постійно (по змінах) або періодично (протягом робочого дня) здійснюється трудова діяльність людей.

Виробниче середовище - сукупність фізичних, хімічних, біологіч-них, соціальних факторів, що впливають на людину в процесі її трудової діяльності.

Виробничий процес - складна соціально-технічна система, яка включає людину, машину і навколишнє середовище (ЛМС).

Виробничий травматизм - явище, що характеризується систематичністю виробничих травм і нещасних випадків на виробництві.

Виробничо зумовлені захворювання - це захворювання, перебіг яких ускладнюється умовами праці, а частота їх перевищує частоту у працівників, які не зазнають впливу певних професійних шкідливих факторів.

Вібраційна хвороба - сукупність патологій в організмі людини, які розвиваються внаслідок тривалої дії інтенсивної вібрації.

Вібрація - процес поширення механічних коливань у твердому тілі.

Відносна вологість повітря - це відношення абсолютної вологості повітря до максимальної при даній температурі, визначається у відсотках.

Вологість повітря - ступінь насиченості повітря водяною парою.

Гальмівні пристрої - технічні засоби, передбачені при конструкції технічного устаткування і призначені для швидкої зупинки його або окремих рухомих частин.

Гамма-випромінювання- короткохвильове електромагнітне випро-мінювання ядрами атомів при їх радіоактивних перетвореннях, яке має велику потужність і розповсюджується зі швидкістю світла.

Гарантування прав громадян на соціальний захист здійснюється Законом України «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання, які спричинили втрату працездатності».

Гігієна праці - галузь практичної та наукової діяльності, що вивчає стан здоров'я працівників у виробничих умовах і на цій основі обґрунтовує комплекс заходів і засобів щодо збереження і зміцнення здоров'я працівників, профілактики несприятливого впливу виробничого середовища і трудового процесу.

Гігієнічний норматив - кількісний показник, який характеризує оптимальний чи допустимий рівень фізичних, хімічних, біологічних факторів навколишнього та виробничого середовищ.

Гігієнічні регламенти - науково обґрунтовані параметри факторів навколишнього середовища, які виключають їх шкідливий вплив на організм.

Гігієнічні рекомендації - комплекс науково обґрунтованих заходів, виконання яких виключає шкідливий вплив на здоров'я людини та навколишнє середовище об'єктів і факторів, що вивчаються.

Гранично допустима концентрація шкідливої речовини - така максимальна концентрація шкідливої речовини, що діє протягом усіх робочих змін і не призводить до зниження працездатності і відхилень у здоров'ї людини в період її трудової діяльності та у наступний період життя, а також не справляє несприятливого впливу на здоров'я нащадків.

Державний галузевий нормативний акт про охорону праці — нормативно-правовий акт, дія якого поширюється на підприємства, установи, організації, що належать до певної галузі.

Державний міжгалузевий нормативний акт про охорону праці — нормативно-правовий акт загальнодержавного користування, дія якого поширюється на всі підприємства, установи, організації народного господарства України.

Державні нормативні акти про охорону праці —правила, стандарти, норми, положення, інструкції та інші документи, яким надано чинність правових норм, обов'язкових для виконання роботодавцем і працюючим.

Детонація - миттєвий вибух речовини, викликаний вибухом іншої речовини або струсом, ударом.

Дефлектори - спеціальні пристрої, які сприяють видаленню забрудненого або перегрітого повітря з виробничих приміщень, а також для локального обміну повітря.

Допустимі мікрокліматичні умови- таке співвідношення параметрів мікроклімату, які за тривалої та систематичної дії на людину можуть викликати зміни і швидко нормалізувати функціональний і тепловий стан організму при напруженому механізму терморегуляції в межах фізіологічної норми.

Електричний удар- збудження живих тканин організму електричним струмом, що проходить через нього і супроводжується судомними скороченнями м'язів, у тому числі м'язів серця, внаслідок чого може статися порушення або припинення діяльності важливих систем організму людини.

Електричні травми- травми, викликані дією електричного струму та електричної дуги: електричні опіки, електричні знаки, металізація шкіри, електроофтальмія та механічні пошкодження.

Електробезпека - система організаційних і технічних засобів і заходів, що забезпечують захист людей від шкідливої і небезпечної дії електричного струму, електричної дуги, електромагнітного поля і статичної електрики.

Ергономіка - галузь знань, яка комплексно вивчає трудову діяльність людини в системі «людина-машина-середовище» з метою забезпечення її ефективності, безпеки та комфорту.

Загальнообмінна вентиляція- організований та регульований обмін повітря у робочій зоні приміщення.

Занулення- навмисне електричне з' єднання з нульовим захисним дротом металевих неструмоведучих частин, які можуть опинитися під струмом.

Запобіжні пристрої - технічні засоби, призначені для зупинки (відключення) обладнання в процесі роботи у випадку аварійної ситуації.

Засіб колективного захисту - засіб, призначений для одночасного захисту двох або більше працюючих.

Засоби індивідуального захисту - засоби, які захищають тіло працівника або його окремі органи від дії небезпечних або шкідливих факторів виробничого середовища.

Захисне заземлення - навмисне електричне з' єднання із землею металевих неструмоведучих частин, які можуть бути під напругою.

Захисні огородження - технічні засоби, що створюють перешкоду між людиною і небезпечним виробничим фактором та запобігають проникненню людини або частини її тіла в небезпечну зону або дії такого фактора на людину в аварійних ситуаціях.

Звукоізоляція - властивість елемента конструкції будівлі (машини) протидіяти передачі падаючої на неї звукової енергії.

Інженерна психологія - це наука, що вивчає взаємодію людини з новою технікою і встановлює функціональні можливості людини в трудових процесах з метою створення таких умов праці, при яких зберігаються високі психофізіологічні можливості людини.

Інструкції з охорони праці — нормативні акти, що містять обов'язкові для дотримання працівниками вимоги з охорони праці при виконанні ними робіт певного виду або за певною професією на робочих місцях, у виробничих приміщеннях, на території підприємства або в інших місцях, де за дорученням роботодавця виконуються ці роботи, трудові чи службові обов'язки.

Інфільтрація - загальнообмінна неорганізована природна вентиляція, що здійснюється зміною повітря у приміщенні через нещільності в огородженнях й елементах будівельних конструкцій завдяки різниці тиску ззовні і всередині приміщення.

Інфрачервоне випромінювання - електромагнітне випромінювання в оптичній області, яке належить до діапазону довгих хвиль з довжиною понад 760 нм.

Іонізуюче випромінювання- будь-яке випромінювання, яке викликає іонізацію середовища (утворення електричних зарядів - іонів - різних знаків).

Категорія робіт —розмежування робіт за ступенем загальних енерговитрат в ккал/год. (Вт).

Коефіцієнт природної освітленості - відношення природної освітленості всередині приміщення світлом неба до одночасного значення освітленості, створеної світлом відкритого небосхилу.

Коефіцієнт пульсації освітлення - критерії глибини коливань освітленості внаслідок зміни в часі світлового потоку.

Колір безпеки — установлений колір, призначений для привернення уваги працівника до окремих елементів виробничого обладнання, будівельних конструкцій, технологічних процесів, які можуть бути джерелом небезпеки.

Лазерне випромінювання — випромінювання, що здійснюється лазе-рними (квантовими) генераторами у межах оптичного спектру і характеризується монохромністю, потужністю та спрямованістю.

Максимальна вологість повітря - гранична кількість водяної пари, що насичує повітря при даній температурі.

Медицина праці - розділ медицини, який вивчає здоров'я професійних груп населення та фактори, які його формують, розробляє гігієнічні та лікувально-профілактичні заходи, спрямовані на оздоровлення умов праці, підвищення працездатності людини у процесі трудової діяльності, попередження професійної та загальної захворюваності.

Медичний огляд - медичний огляд працівників, який проводять при прийомі на роботу, а також з установленою періодичністю з метою виявлення різних ознак виробничо зумовлених захворювань, а також патологічних станів, що розвинулися протягом трудової діяльності і перешкоджають діяльності, продовженню роботи за певним фахом.

Метеорологічні умови (мікроклімат) виробничих приміщень - дія фізичних факторів виробничого середовища на тепловий стан організму (температура, вологість, швидкість руху повітря, барометричний тиск і теплове випромінювання).

Механізація виробництва - заміна робочих операцій, які виконуються вручну, машинами і механізмами із застосуванням для їх дії різних видів енергії.

Надійність робочих машин - властивість машин виконувати задані функції, зберігати свої експлуатаційні показники у заданих межах протя-гом постійного проміжку часу.

Напруженість праці - характеристика трудового процесу, що відображає переважаюче навантаження на центральну нервову систему, сенсорні системи та психічні процеси людини.

Наукова організація праці - це виявлення, розробка та впровадження у практику раціональної побудови трудового процесу, за якої забезпечується висока продуктивність праці, створюються умови для збереження здоров'я працівників, збільшується період їх активної трудової діяльності.

Небезпечна зона - простір, де постійно діють або періодично вини-кають небезпечні й шкідливі фактори, які можуть діяти на людину.

Небезпечна ситуація - умови, за яких складається можливість дії на людину шкідливих і небезпечних факторів, просторове і часове суміщення людини і небезпечної зони.

Нейтронне випромінювання -потік нейтронів, що розповсюджується зі швидкістю 20000 км/с.

Непрацездатність- втрата загальної або професійної працездатності внаслідок захворювання, нещасного випадку або природженої фізичної вади.

Нещасний випадок на виробництві - випадок впливу на працівника небезпечного виробничого фактору під час виконання ним трудових обов'язків або завдань керівника робіт, наслідком якого стали погіршення здоров'я, втрата працездатності або смерть.

Оптимальні мікрокліматичні умови - співвідношення параметрів мікроклімату, дія яких на людину забезпечує нормальний функціональний тепловий стан організму без залучення механізмів терморегуляції.

Освітлення - отримання, розподіл та використання світлової енергії для забезпечення нормальних умов праці.

Основи охорони праці - комплексна дисципліна, яка вивчається з метою формування у майбутніх фахівців з вищою освітою необхідного в їх подальшій професійній діяльності рівня знань та вмінь з правових й організаційних питань охорони, гігієни праці, виробничої санітарії, техніки безпеки, пожежної та вибухобезпеки, а також активної позиції щодо практичної реалізації принципу пріоритетності життя та здоров'я працівників стосовно результатів виробничої діяльності.

Охорона здоров'я працівників — комплекс заходів для збереження здоров'я працівників, враховуючи категорію виконуваних робіт та виробниче середовище.

Охорона праці — система правових, соціально-економічних, організаційно-технічних, санітарно-гігієнічних та лікувально-профілактичних заходів і засобів, спрямованих на збереження життя, здоров'я та праце-здатності людини у процесі трудової діяльності.

Перевтома - сукупність стійких несприятливих для здоров'я працівників функціональних порушень в організмі, які виникають внаслідок накопичення втоми.

Пожежа - неконтрольоване горіння поза спеціальним вогнищем, що розвивається за часом і в просторі.

Пожежна безпека - стан об'єкта, за яким з установленою ймовірністю виключається можливість пожежі, а у випадку її виникнення унеможливлюється дія на людей небезпечних факторів пожежі і забезпечується захист матеріальних цінностей.

Пожежна профілактика - комплекс організаційних і технічних заходів, спрямованих на гарантування безпеки людей, запобігання пожежі, обмеження її поширення, а також створення умов для успішного гасіння пожежі.

Правила пожежної безпеки - комплекс положень, що встановлюють порядок дотримання вимог і норм пожежної безпеки при будівництві і експлуатації об'єкта.

Працездатність — здатність людини до праці, яка визначається рівнем її фізичних та психофізіологічних можливостей, а також станом здоров'я і професійною підготовкою.

Праця — це цілеспрямована діяльність людини, в результаті якої створюються матеріальні блага, необхідні для задоволення її власних потреб, а також духовні цінності, що слугують суспільству.

Праця з фізіологічної точки зору — це витрачання людиною енергії для виконання роботи та забезпечення процесів життєдіяльності.

Противибуховий режим — комплекс встановлених норм і правил поведінки людей, виконання робіт і експлуатації об'єкта, спрямованих на гарантування вибухобезпеки.

Професійна захворюваність- явище, що характеризується сукупністю професійних захворювань на виробництві.

Професійне захворювання - патологічний стан людини, обумовлений роботою і пов'язаний з надмірним напруженням організму або несприятливою дією шкідливих виробничих факторів.

Професійний відбір — сукупність заходів, метою яких є відбір осіб для виконання певного виду трудової діяльності за їх професійними знаннями, анатомо-фізіологічними і психологічними особливостями, а також за станом здоров'я та віком.

Рентгенівське випромінювання - електромагнітне випромінювання, яке на відміну від гамма-випромінювання є позаядерним (штучним).

Робоча зона - простір, обмежений по висоті 2 м над рівнем підлоги чи майданчика, на якому знаходяться робочі місця постійного або непостійного (тимчасового) перебування працівників.

Робоче місце - місце постійного або тимчасового перебування працівника у процесі трудової діяльності.

Санітарна характеристика умов праці — об'єктивні дані стану виробничого середовища і трудового процесу з висновком про їх відповідність гігієнічним вимогам і нормативам.

Санітарно-захисна зона- відстань від джерела забруднення (підприємства, його окремих будівель та споруд з технологічними процесами) до житлової забудови, яка забезпечує зменшення впливу шкідливих чинників до допустимих нормативів (ГДК, ГДР).

Система протипожежного захисту - сукупність організаційних заходів і технічних засобів, спрямованих на запобігання дії на людей небезпечних факторів пожежі й обмеження збитку від неї.

Система управління охороною праці — сукупність органів управління підприємством, які на підставі нормативної документації проводять цілеспрямовану, планомірну діяльність з метою забезпечення безпечних умов праці, запобігання травматизму та профзахворювань, а також додержання прав працівників, гарантованих законодавством України про охорону праці.

Статична електрика - особливий вид електричних зарядів, що виникають при терті двох діелектриків або діелектрика і провідника.

Терморегуляція - сукупність фізіологічних процесів організму, спрямованих на підтримання температури тіла у межах фізіологічної норми незалежно від навколишнього середовища.

Технічна естетика - науковий напрямок, що вивчає залежність умов та результатів праці від архітектурного, конструктивного та художнього вирішення знарядь праці, робочих місць, дільниць, цехів, санітарно-побутових приміщень, що оточує людину на виробництві.

Техніка безпеки - система організаційних заходів і технічних засобів, які запобігають дії на працюючих небезпечних виробничих факторів.

Фугасність — здатність вибуху переміщувати елементи середовища.

Ультрафіолетове випромінювання - електромагнітне випромінювання в оптичній області, яке належить до діапазону коротких хвиль з довжиною 200-400 нм.

Умови праці — сукупність факторів виробничого середовища і трудового процесу, які впливають на здоров'я і працездатність людини в процесі її професійної діяльності.

Утома - сукупність тимчасових змін у фізіологічному і психічному стані людини, які з' являються внаслідок напруженої чи тривалої діяльності і призводять до погіршення її кількісних та якісних показників.

Шкідлива речовина — речовина, що при контакті з організмом людини за умов порушення вимог безпеки може призвести до виробничої травми, професійного захворювання або розладів у стані здоров'я, що визначається сучасними методами як у процесі праці, так і у віддалені строки життя теперішнього і наступних поколінь.

Шкідливий виробничий чинник — виробничий чинник, вплив якого може призвести до погіршення стану здоров'я, зниження працездатності працівника.

Шум - сукупність звуків різної інтенсивності й частоти, що виникають внаслідок коливальних процесів і безладно змінюються протягом часу.

7.3 Рекомендована література

Основна:

1. Основи охорони праці: Підручник / За ред. проф. В.В.Березуцького Харків : Факт, 2015. 480 с.
2. Протоєрейський О. С, Запорожець О. І. Охорона праці в галузі: Навч. посіб. Київ : Книжкове вид-во НАУ, 2015. 268 с.
3. РусаловськийА. В. Правові та організаційні питання охорони праці: Навч. посіб. 4-те вид., допов. і перероб. Київ : Університет «Україна», 2019. 295 с.
4. Ткачук К. Н., Халімовський М. О., ЗацарнийВ. В. Основи охорони праці: Підручник. 2-ге вид., допов. і перероб. Київ : Основа, 2016. 444 с.

Допоміжна:

1. БатлукВ. А. Охорона праці в галузі телекомунікацій: Навч. посіб. – Львів: Афіша, 2013. 320 с.
2. Березюк О. В., ЛемешевМ. С. Охорона праці в галузі радіотехніки: Навч. посіб. Вінниця: ВНТУ, 2019. 159 с.
3. Гогіташвілі Г. Г., Карчевські Є.Т., Лапін В. М. Управління охороною праці та ризиком за міжнародними стандартами: Навч. посіб. Київ: Знання, 2017. 367 с.
4. Катренко Л.А., Кіт Ю.В., Пістун І. П. Охорона праці. Курс лекцій. Практикум: Навч. посіб. Суми: Університетська книга, 2009. 540 с.
5. Ярошевська В.М., Чабан В.Й. Охорона праці в будівельній галузі: Навч. посіб. Рівне: НУВГП, 2005. 313с.

7.4. Інформаційні ресурси

1. Про охорону праці. Сайт. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2694-12
2. Управління держпраці в Хмельницькій області. Сайт. URL : http://km.dsp.gov.ua/
3. Охорона праці на підприємстві: що має знати роботодавець? Сайт. URL : https://www.medoc.ua/uk/blog/ohorona-praci-na-pidprimstvi-shho-ma-znati-robotodavec

8. МАТЕРІАЛЬНО-ТЕХНІЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Форми занять	Наявне матеріально-технічне забезпечення	Необхідне матеріально-технічне забезпечення
Лекція	кафедральний ноутбук	проектор, приміщення з доступом до Інтернету

Практичні заняття	наочні та роздаткові матеріали, переносна дошка з відривними листами паперу	спеціалізований кабінет № 11
Модульний контроль	Доступ до мережі Інтернет	приміщення комп’ютерного класу №28